

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Јавног предузећа „Комунално” а.д. Пале
за период 01.01-31.12.2023. године**

Број: РВ079-24

Бања Лука, 04.12.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености.....	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	12
	5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана	13
	6. Финансијски извјештаји.....	14
	6.1. Биланс успјеха	14
	6.1.1. Пословни приходи и расходи.....	14
	6.1.2. Финансијски приходи и расходи	16
	6.1.3. Добитак/губитак редовне активности.....	17
	6.1.4. Остали добици и губици.....	17
	6.1.5. Приходи и расходи од усклађивања вриједности имовине.....	17
	6.1.6. Приходи и расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година.....	17
	6.1.7. Нето добит и губитак периода.....	18
	6.2. Биланс стања.....	18
	6.2.1. Билансна актива	18
	6.2.2. Билансна пасива	20
	6.2.3. Ванбилансна евиденција.....	22
	6.3. Биланс токова готовине	22
	6.4. Временска неограниченост пословања	23
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	23
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје	23

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа „Комунално“ а.д. Пале који обухватају: Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2023. године; Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Јавног предузећа „Комунално“ а.д. Пале, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, финансијску успјешност, токове готовине и промјене на капиталу за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 -2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године није извршен у складу са чланом 4. став (1., 2. и 3.), чланом 14. став (1), чланом 17. став (4) и чланом 20. став (1) тачка 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза, јер су у пописним комисијама именована лица која рукују и одлучују о имовини и воде евиденцију о промјенама на имовини које су предмет пописа, нису сачињене одвојене пописне листе за сваку категорију имовине и обавеза која је предмет пописа, није извршен попис рачунарских програма, датих мјеница и туђе имовине која се користи, а Извјештај о попису не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.2. овог Извјештаја:

Трошкови бруто плата и бруто накнада плата су прецијењени у износу од 297.446 КМ, а потцијењени су трошкови бруто осталих личних примања у износу од 292.778 КМ и трошкови производних услуга у износу од 4.668 КМ, јер су трошкови топлог obroка, регреса и накнада по уговорима са физичким лицима ван радног односа класификовани у оквиру трошкова бруто плата и бруто накнада плата, што није у складу са чланом 44. став (8) и чланом 45. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.2. овог Извјештаја:

Краткорочна потраживања од купаца су прецијењена у износу од 29.955 КМ, а потцијењени су губици од усклађивања вриједности потраживања од купаца у износу од 29.955 КМ, јер није вршена исправка вриједности потраживања која нису наплаћена у року, што није у складу са чланом 18. став (8) и чланом 50. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачкама 6.2.2.2. и 6.2.2.3. овог Извјештаја:

Потцијењене су дугорочне обавезе у износу од 39.627 КМ и краткорочне обавезе у износу од 19.818 КМ, а прецијењен је добитак ранијих година у износу од 59.445 КМ, јер Јавно предузеће „Комунално” а.д. Пале није исказало обавезе преузете по Уговору о намјенском кредиту, што није у складу са чланом 33. став (5) и чланом 34. став (5) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Дугорочно разграничени приходи по основу примљених донација су потцијењени у износу од 124.333 КМ, а прецијењена су краткорочна разграничења по основу примљених донација у износу од 124.333 КМ, јер су донације повезане са сталним средствима у ранијем периоду у потпуности признате на краткорочним разграничењима, што није у складу са чланом 32. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Остале краткорочне обавезе су прецијењене у износу од 11.741 КМ, а потцијењен је добитак ранијих година у износу од 11.741 КМ, јер су приходи по основу обрачунатих затезних камата из ранијег периода исказани у оквиру осталих обавеза, што није у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.3. овог Извјештаја:

Биланс токова готовине није сачињен у складу са чланом 10. став (3) и чланом 14. став (3) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 10, 14 и 16), јер су прецијењени приливи готовине из пословних активности у износу од 17.110 КМ и одливи готовине из активности инвестирања у износу од 69.433 КМ.

Као што је наведено под тачкама 6.4. и 6.6. овог Извјештаја:

У Напоменама уз финансијске извјештаје нису објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања, што није у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25).

Такође, нису извршена додатна објелодањивања у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 112) и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања и члана 20. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Јавног предузећа „Комунално” а.д. Пале за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као целине а

у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као целина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 04.12.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа „Комунално” а.д. Пале за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Јавног предузећа „Комунално” а.д. Пале за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Обрачун минулог рада за сваку навршену годину радног стажа вршен је на основицу коју је чини основна плата са увећањима по основу стимулације, прековременог рада, рада ноћу, рада у дане празника и друге дане када се по закону не ради, што није у складу са чланом 38. став (3. и 4.), чланом 52. став (2) и чланом 54. Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

Јавно предузеће „Комунално” а.д. Пале није провело процедуре јавних набавки за набавку ситног инвентара, резервних дијелова, услуга обавезног осигурања моторних возила од аутоодговорности и аутомеханичарских услуга у најмањем износу од 10.888 КМ, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Јавног предузећа „Комунално” а.д. Пале обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености

са законима и прописима који регулишу пословање Јавног предузећа „Комунално” а.д. Пале.

Бања Лука, 04.12.2024. године

Главни ревизор
Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) поступци и процедуре провођења пописа и извјештавање врши у складу са чланом 4. став (1., 2. и 3.), чланом 12. став (1) тачка 2., чланом 14. став (1), чланом 17. став (1., 4., 5. и 8.) и чланом 20. став (1) тачка 2. и 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- 2) у Билансу стања презентују билансне позиције на основу евиденција главне књиге у складу са чланом 6. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 3) трошкови бруто осталих личних примања и бруто накнада по уговорима са физичким лицима ван радног односа класификују у складу са чланом 44. став (8), односно чланом 45. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 4) разграничења по основу унапријед плаћених трошкова обавезног осигурања и разграничења по основу примљених донација врше у складу са чланом 24. став (2) и чланом 32. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 5) приходи од наплаћених судских и других такси класификују у складу са чланом 57. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 6) расходи камата по кредитима признају у припадајућем периоду у складу са захтјевима МРС 23 - Трошкови позајмљивања (параграф 8), а приходи по основу обрачунатих затезних камата признају у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 7) изврши свеобухватна анализа сталних средстава и иста признају и вреднују у пословним књигама Предузећа у складу са захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема и предузму активности ради уписа имовине Предузећа у евиденције Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове,
- 8) врши исправка вриједности потраживања која нису наплаћена у року у складу са чланом 18. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 9) обавезе по основу преузетих зајмова исказују у складу са чланом 33. став (5) и чланом 34. став (5) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 10) биланс токова готовине сачињава у складу са одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - извјештај о токовима готовине,
- 11) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације у вези са сталношћу пословања и пруже додатне информације у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског

извјештавања и члана 20. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се Надзорном одбору да обезбиједи да се:

- 12) изврши усклађивање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа у вези признавања потраживања са Међународним стандардима финансијског извјештавања, у складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) уговори о дјелу закључују за послове који нису у дјелатности послодавца сходно члану 205. став (1) Закона о раду,
- 2) за исплате регреса и стимулације доноси одлука у складу са чланом 60. тачка 16. Статута ЈП „Комунално” а.д. Пале, а увећања плате врше на основну плату у складу са чланом 38. став (4) Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале,
- 3) изврши усклађивање члана 61. Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале са тачком III подтачком 1) алинејом четвртог Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику коју је донијела Влада Републике Српске,
- 4) успостави помоћна евиденција нематеријалних средстава, непокретности, постројења и опреме и врши усклађивање стања помоћне књиге потраживања од купаца са стањем у главној књизи, у складу са 11. став (6) и чланом 17. став (3) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске,
- 5) успостави систем интерних контрола у складу са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле и Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле у смислу да се дефинишу кључни пословни процеси и успостави књига пословних процеса, донесе акт о управљању ризицима и успостави регистар ризика и сачини извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима,
- 6) донесе Пословник о раду комисије за набавке у складу са чланом 9. став (2) Правилника о успостављању и раду комисије за набавке и поступци и процедуре јавних набавки и директног споразума врше у складу са чланом 6. и чланом 90. став (2) Закона о јавним набавкама,
- 7) годишњи план пословања усваја од стране Скупштине акционара сходно члану 5. став (1) тачка г) Закона о јавним предузећима и члану 37. став (1) тачка 4. Статута ЈП „Комунално” а.д. Пале.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о јавним предузећима;
- Закон о привредним друштвима;
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској;
- Закон о раду;
- Закон о доприносима;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII, XIII;
- Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида, члан 26. и 27;
- Закон о јавним набавкама;
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле;
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Одлука о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику;
- Одлука о најнижој плати у Републици Српској;
- Статут ЈП „Комунално” а.д. Пале;
- Колективни уговор код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале;
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста ЈП „Комунално” а.д. Пале.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Јавно предузеће „Комунално“ а.д. Пале (у даљем тексту: Предузеће) је организовано у складу са Законом о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске” број 75/04 и 78/11), Законом о приватизацији државног капитала у предузећима („Службени гласник Републике Српске” број 24/98 и 62/02) и Законом о привредним друштвима („Службени гласник Републике Српске” број 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 и 17/23).

Предузеће је основано ранијих година као Јавно стамбено комунално и услужно предузеће „Пале“, а од 1998. године постоји под називом Основно државно јавно комунално предузеће (у даљем тексту: ОДЈКП) „Пале“ Пале. У 2000. години извршено је издвајање имовине из ОДЈКП „Пале“ Пале и оснивање ОДЈКП „Водовод и канализација“ Пале, а рјешењем Основног суда у Сокоцу (од 2006. године) извршена је трансформација тадашњег ОДЈКП „Пале“ Пале у Јавно предузеће „Комунално“ а.д. Пале.

Рјешењем Окружног привредног суда у Источном Сарајеву (од 17.07.2023. године) у судски регистар уписан је основни капитал Предузећа у износу од 295.195 КМ, подијељен на исти број акција чија је појединачна номинална вриједност 1 КМ, а према списку акционара из Централног регистра хартија од вриједности на дан 22.05.2023. године процентуално учешће Општине Пале износи 65%, Групе „Фортис“ д.о.о. Бања Лука 15,31%, те инвестиционих фондова и физичких лица укупно 19,69%.

Предузеће је правно лице које обавља дјелатност уписану у судски регистар ради стицања добити и обавља дјелатност од општег интереса у складу са законом. Основна дјелатност Предузећа је сакупљање, одвоз и депоновање отпада (смећа) из домаћинства, погребне и пратеће дјелатности и услуге чишћења, уређивања и одржавања јавних зелених и саобраћајних површина, као и други послови наведени у члану 8. Статута ЈП „Комунално“ а.д. Пале (од 2011., 2013. и 2019. године).

Органи Предузећа су Скупштина акционара, Надзорни одбор и Управа Предузећа. Надзорни одбор именује Скупштина акционара, а Управу Предузећа чине директор и извршни директори, које именује Надзорни одбор.

Предузеће се финансира из властитих средстава, а своје финансијско пословање обавља преко рачуна отворених код пословних банака.

На достављени Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији, Предузеће није имало примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске први пут је ангажована на провођењу финансијске ревизије Предузећа.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста (од 08.11.2023. године) утврђени су унутрашња организација и систематизација радних мјеста и дефинисани су организациони дијелови, радна мјеста са описом послова и задатака, те потребан број извршилаца за њихово обављање као и услови у погледу стручне спреме, профила образовања које запослени требају посједовати за

обављање послова конкретног радног мјеста. Организационе дијелове Предузећа чине Управа, четири радне јединице (чистоћа и зеленило, механизација, погребне дјелатности и градска депонија) и двије службе (служба за правне, кадровске и опште послове и служба за финансијско-рачуноводствене послове). Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста систематизовано је 38 радних мјеста са 61 извршиоцем.

На дан 31.12.2023. године било је запослено 56 извршилаца од којих 2 именована лица (в.д. директора и в.д. помоћника директора), 50 извршилаца на неодређено вријеме и 4 извршиоца на одређено вријеме.

У току 2023. године, након истека уговора на одређено вријеме радни однос на неодређено вријеме засновала су два извршиоца, а радни однос је престао за пет извршиоца и то три ради одласка у старосну пензију и два споразумним прекидом радног односа. Уговори о обављању приправничког стажа су били закључени са четири приправника на период од 01.08.2022-31.07.2023. године. Уговор о финансирању плата приправника са ВСС закључен је са ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске (у даљем тексту: Завод за запошљавање), а којим се Завод за запошљавање обавезује да ће кориснику средстава за вријеме трајања рада за сваког приправника мјесечно рефундирати нето плату приправника у износу 600 КМ.

У току 2023. године, Предузеће је закључило три уговора о дјелу за аутоменханичарске послове, а који су систематизовани Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, што није у складу са чланом 205. став (1) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске” број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 и 119/21), којим је прописано да послодавац може са одређеним лицем закључити уговор о дјелу ради обављања послова који су ван дјелатности послодавца.

Приликом исплате регреса за 2023. годину и исплате стимулације по основу обављања послова под посебно отежаним условима рада за поједине раднике нису доношене одлуке директора, што није у складу са чланом 60. тачка 16. Стаута ЈП „Комунално” а.д. Пале, којим је прописано директор одлучује о појединачним правима запослених у складу са законом.

Чланом 61. Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале (од 01.11.2023. године) дефинисано је да послодавац раднику исплаћује трошкове једног топлог obroка за вријеме једног радног дана, као и у случају обављања прековременог рада дужег од три часа дневно у висини од минимално 10 КМ за сваки дан проведен у редовном радном времену, односно прековременом раду, што није у складу са тачком III подтачком 1) алинејом четвртом Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику („Службени гласник Републике Српске” број 53/16, 12/22 и 39/22), коју је донијела Влада Републике Српске и којом је дефинисано да се трошкови једног топлог obroка утврђују у висини од 0,85% просјечне бруто плате Републике Српске за претходну годину за сваки радни дан радника уколико код послодавца није организована ихрана.

Код обрачуна увећања плате радника по основу минулог рада, као основица за обрачун кориштена је основна плата са увећањима по основу стимулације, прековременог рада, рада ноћу, рада у дане празника, и друге дане када се по закону не ради, што није у складу са чланом 38. став (3. и 4), чланом 52. став (2) и чланом 54. Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале, којим је прописано је да се сва увећања плате врше на основну плату која се утврђује тако што се цијена рада која је једнака износу најниже плате утврђене у Републици Српској помножи са коефицијентом сложености послова радног мјеста утврђеним Колективним уговором.

Помоћна евиденција нематеријалних средстава, непокретности, постројења и опреме није успостављена, а стање помоћне књиге потраживања од купаца није усклађено

са стањем у главној књизи, што није у складу са чланом 11. став (6) и чланом 17. став (3) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 94/15 и 78/20).

У складу са Рјешењем о годишњем попису и именовану Комисија за попис имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, извршен је попис и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења пописа утврђене су неусклађености са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске” број 45/16 и 113/21), јер комисије нису донијеле планове рада, што није у складу са чланом 17. став (1) Правилника, у комисијима су именована лица која рукују имовином, одлучују о имовини и воде евиденцију о промјенама на имовини и обавезама које су предмет пописа (руководилац службе за финансијско-рачуноводствене послове, главни књиговођа и референт за наплату), што није у складу са чланом 14. став (1) Правилника, нису извршене припремне радње за попис, што није у складу са чланом 12. став (1) тачка 2. Правилника, за сваку категорију имовине и обавеза која је предмет пописа, нису сачињене одвојене пописне листе и нису овјерене од стране одговорног лица, што није у складу са чланом 17. став (4., 5. и 8.) Правилника и није извршен попис рачунарских програма, датих мјеница, као ни туђе имовине које Предузеће користи као складиште, што није у складу са чланом 4. став (1., 2. и 3.) Правилника. Извјештај о попису централне пописне комисије не садржи податке о стручној и професионалној квалификацији, као и радном ангажману лица ангажованих на попису и упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза, што није у складу са чланом 20. став (1) тачка 2. и 3. Правилника.

Рачуноводствене политике прописане Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа (од 2007. године) дијелом нису усклађене са измјенама Међународних стандарда финансијског извјештавања, што није у складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске. Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа је прописано да се исправка вриједности купаца врши уколико доспјела потраживања нису наплаћена у року од 60 дана у висини 100%, што није у складу са МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15 и Б 5.5.35) који наводи да ентитет треба увијек да одмјерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током вијека трајања за потраживања из пословања.

Предузеће није успоставило одјељење интерне ревизије и одбор за ревизију, што је дефинисано чланом 89-96. Стаута ЈП „Комунално” а.д. Пале.

Предузеће није уредило систем интерних контрола према одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 91/16), Упутства о начину и поступку спровођења финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске” број 99/17) и Правилника о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске” број 1/22), јер није дефинисало кључне пословне процесе и успоставио књигу пословних процеса (тачка 22. под 3, 4. и 5. упутства), донијело акт о управљању ризицима (члан 8. став 2. Закона), успоставило регистар ризика (тачка 33. Упутства) и сачинило годишњи извјештај, електронским попуњавањем обрасца Извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да обезбиједи истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и прописима, што је осим у овој тачки наведено и у осталим тачкама извјештаја.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **уговори о дјелу закључују за послове који нису у дјелатности послодавца сходно члану 205. став (1) Закона о раду,**
- **за исплате регреса и стимулације доноси одлука у складу са чланом 60. тачка 16. Статута ЈП „Комунално” а.д. Пале, а увећања плате врше на основну плату у складу са чланом 38. став (4) Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале,**
- **изврши усклађивање члана 61. Колективног уговора код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале са тачком III подтачком 1) алинејом четвртог Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику коју је донијела Влада Републике Српске,**
- **успостави помоћна евиденција нематеријалних средстава, непокретности, постројења и опреме и врши усклађивање стања помоћне књиге потраживања од купаца са стањем у главној књизи, у складу са 11. став (6) и чланом 17. став (3) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске,**
- **поступци и процедуре провођења пописа и извјештавање врши у складу са чланом 4. став (1., 2. и 3.), чланом 12. став (1) тачка 2., чланом 14. став (1), чланом 17. став (1., 4., 5. и 8.) и чланом 20. став (1) тачка 2. и 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,**
- **успостави систем интерних контрола у складу са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле и Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле у смислу да се дефинишу кључни пословни процеси и успостави књига пословних процеса, донесе акт о управљању ризицима и успостави регистар ризика и сачини извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима.**

Препоручује се Надзорном одбору да обезбиједи да се изврши усклађивање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа у вези признавања потраживања са Међународним стандардима финансијског извјештавања, у складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

4. Набавке

Планом јавних набавки и измјенама и допунама плана јавних набавки за 2023. годину планирано је 46 поступка јавних набавки роба и услуга укупне вриједности од 755.000 КМ без урачунатог пореза на додату вриједност. Планирано је провођење 2 отворена поступка у вриједности од 280.000 КМ, 15 конкурентских захтјева у вриједности од 352.000 КМ и 29 директних поступака у вриједности од 123.000 КМ.

Према извјештају о проведеним поступцима јавних набавки у 2023. години проведено је 35 поступка јавних набавки укупне уговорене вриједности од 397.169 КМ, и то путем једног отвореног поступка (129.261 КМ), девет конкурентских захтјева (185.612 КМ) и 25 директних споразума (82.296 КМ). Нереализоване набавке се највећим дијелом односе на набавке половног камиона (80.000 КМ), комуналног возила (30.000 КМ) и ситне комуналне опреме (17.000 КМ).

Ревизијским испитивањем обухваћено је десет поступка јавних набавки у вриједности од 242.231 КМ (61% уговорених јавних набавки) и то проведених путем отвореног поступка за набавку горива (129.261 КМ), три конкурентска захтјева за

набавку резервних дијелова за теретна возила предузећа (24.970 KM), грађевинског материјала (30.000 KM) и бетона (25.000 KM) и шест директних споразума за набавку ХТЗ опреме (6.000 KM), опреме за одржавање зелених површина (6.000 KM), као и набавку услуга сервисног одржавања путничких возила (6.000 KM), сервисног одржавања теретних возила (6.000 KM), поправке плугова за чишћење снијега (3.000 KM) и ископа материјала тешком грађевинском машином (6.000 KM).

Комисија за јавне набавке није донијела Пословник о раду комисије, што није у складу са чланом 9. став (2) Правилника о успостављању и раду комисије за набавке.

Набавке роба и услуга у најмањем износу од 10.888 KM, а које се односе на набавку ситног инвентара и резервних дијелова (6.046 KM), набавку услуга обавезног осигурања моторних возила од аутоодговорности (1.532 KM) и набавку аутомеханичарских услуга и услуга дијагностике и аутоелектрике (3.310 KM), вршене су без примјене поступка јавне набавке, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама, којим је прописана обавеза уговорног органа да додјељује уговоре примјеном адекватног поступка јавне набавке у складу са Законом и подзаконским актима.

Такође, код провођења поступка јавне набавке путем директног споразума за набавку опреме за одржавање зелених површина, услуга сервисног одржавања путничких возила, услуга сервисног одржавања теретних возила и услуга поправке плугова за чишћење снијега, уговорни орган није тражио писаним путем или путем портала приједлог цијене од једног или више понуђача који обављају дјелатност која је предмет набавке, што није у складу са чланом 90. став (2) Закона о јавним набавкама.

Препоручује се директору да обезбиједи да се донесе Пословник о раду комисије за набавке у складу са чланом 9. став (2) Правилника о успостављању и раду комисије за набавке и поступци и процедуре јавних набавки и директног споразума врше у складу са чланом 6. и чланом 90. став (2) Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана

Планом пословања за 2023. годину планирани су укупни приходи у износу од 1.949.670 KM, укупни расходи (1.857.000 KM), као и позитиван финансијски резултат (добит прије опорезивања) у износу од 92.670 KM. Планирани приходи односе се на пословне приходе (1.861.870 KM) и финансијске приходе (87.800 KM), а планирани расходи на пословне расходе (1.824.500 KM), финансијске расходе (5.000 KM) и остале расходе (27.500 KM).

Надзорни одбор је 27.12.2022. године, усвојио План пословања за 2023. годину, али исти није усвојен од стране Скупштине акционара, што није у складу са чланом 5. став (1) тачка г) Закона о јавним предузећима и чланом 37. став (1) тачка 4. Статута ЈП „Комунално” а.д. Пале, којим је прописано да је Скупштина акционара надлежна да усваја годишњи план пословања.

Трогодишњи план пословања за период од 2021-2023. године, Годишњи финансијски извјештај за 2023. годину и Извјештај о пословању за 2023. годину су усвојени од стране Скупштине акционара.

Препоручује се директору да обезбиједи да се годишњи план пословања усваја од стране Скупштине акционара сходно члану 5. став (1) тачка г) Закона о јавним предузећима и члану 37. став (1) тачка 4. Статута ЈП „Комунално” а.д. Пале.

6. Финансијски извјештаји

Финансијски извјештаји Предузећа су сачињени и презентовани на обрасцима прописаним Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске” број 59/22 и 129/22).

Приликом попуњавања обрасца Биланс стања на дан 31.12.2023. године, у колони 5 и 6 активе није извршено уношење података на основу стања одговарајућих конта исказаних у главној књизи Предузећа код позиција залиха материјала у износу од 307.535 КМ (брutto вриједност и исправка вриједности) и краткорочних потраживања у износу од 24.593 КМ (брutto вриједност и исправка вриједности), чиме је брутто вриједност и исправка вриједности мање исказана у обрасцу Биланса стања у односу на главну књигу, што није у складу са чланом 6. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору да обезбиједи да се у Билансу стања презентују билансне позиције на основу евиденција главне књиге у складу са чланом 6. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1. Биланс успјеха

У Билансу успјеха исказани су укупни приходи у износу од 1.856.449 КМ, укупни расходи у износу од 1.844.569 КМ и нето добит периода у износу од 11.880 КМ. Укупне приходе чине пословни приходи, финансијски приходи, остали приходи и добици и приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година, а укупне расходе чине пословни расходи, финансијски расходи, остали расходи и губици и расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година.

6.1.1. Пословни приходи и расходи

6.1.1.1. Пословни приходи

Пословни приходи су исказани у износу од 1.842.888 КМ, а чине их приходи од продаје робе (19.489 КМ), приходи од продаје производа (1.671 КМ), приходи од пружених услуга (1.785.354 КМ) и остали пословни приходи (36.380 КМ).

Скупштина општине Пале је, дана 29.03.2022. године дала сагласност на Цјеновник комуналних услуга, којим су утврђене цијене одвоза смећа, погребних услуга, одлагања смећа на градској депонији и услуга извођења радова грађевинском механизацијом.

Приходи од продаје производа се односе на приходе од наплаћених такси извођачима радова за улазак на гробље, те исте треба исказати у оквиру осталих пословних прихода по другим основама у складу са чланом 57. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске” број 104/21 и 59/22), а препорука у вези наведеног је дата у тачки 6.1.2.1. извјештаја.

Приходи од пружених услуга се односе на приходе од услуга одвоза и депоновања смећа (1.047.605 КМ), обављања погребне дјелатности (113.759 КМ), одржавања зелених површина-паркова и зеленила (316.234 КМ), зимског одржавања улица и путева-чишћења снијега (188.033 КМ), осталих комуналних услуге (одржавање јавних површина, прање улица и санација оштећених асфалтних саобраћајница) у износу од 90.316 КМ, као и услуга превоза и извођења радова грађевинском механизацијом (29.407 КМ).

Предузеће је закључило уговоре са Општином Пале у вези вршења услуга одржавања зелених површина, зимског одржавања улица и путева, услуга одржавања јавних површина и услуга санација оштећених асфалтних саобраћајница и прања саобраћајница на подручју Општине Пале у 2023. години.

Остали пословни приходи се односе на приходе од донација (36.330 КМ) и остале пословне приходе по основу тендерске документације (50 КМ). Приходи од донација се односе на приходе настале по основу признавања расхода амортизације опреме добијене из донације у складу са захтјевима МРС 20 - Рачуноводствено обухватање државних давања и објелодањивање државних помоћи (параграф 12 и 17).

6.1.1.2. Пословни расходи

Пословни расходи су исказани у износу од 1.824.961 КМ, а односе се на набавну вриједност продате робе (12.848 КМ), трошкове материјала (158.555 КМ), трошкове горива и енергије (154.234 КМ), трошкове плата, накнада плата и осталих личних примања (1.283.163 КМ), трошкове производних услуга (42.854 КМ), трошкове амортизације и резервисања (92.596 КМ), нематеријалне трошкове (74.540 КМ) и трошкове пореза и доприноса (6.171 КМ).

Трошкови материјала се односе на трошкове материјала за израду учинака (67.582 КМ) и трошкове осталог материјала (90.973 КМ). Трошкови осталог материјала се односе на утрошене резервне дијелове (38.162 КМ), ситан алат и инвентар (23.790 КМ), канцеларијски материјал и материјал за чишћење (5.676 КМ) те ХТЗ опрему (14.353 КМ) и ауто гуме (8.992 КМ).

Трошкови горива и енергије се односе на трошкове горива и мазива (146.182 КМ), трошкове електричне енергије (7.524 КМ) и трошкове топлотне енергије (528 КМ).

Трошкови плата, накнада плата и осталих личних примања се односе на трошкове бруто плата и бруто накнада плата (1.243.354 КМ) и трошкове осталих личних примања (39.809 КМ).

Трошкове бруто плата и бруто накнада плата се односе на трошкове бруто плата (1.226.677 КМ), трошкове бруто накнада плата (4.668 КМ) и трошкови бруто накнада члановима Надзорног одбора (12.009 КМ).

Обрачун плата, накнада и осталих личних примања у Предузећу дефинисан је Законом о раду, Колективним уговорима код послодавца ЈП „Комунално” а.д. Пале (од 31.01.2023. и 01.11.2023. године), Одлуком о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику и Одлуком о најнижој плати у Републици Српској за 2023. годину („Службени гласник Републике Српске” број 8/23).

Трошкове бруто плата чине трошкови обрачунатих бруто плата (933.899 КМ), бруто топлог оброка (231.770 КМ) и регреса (61.008 КМ). По налазу ревизије, трошкови бруто плата су прецијењени за износ од 292.778 КМ, јер су оквиру трошкова бруто плата исказани трошкови бруто осталих личних примања на име топлог оброка (231.770 КМ) и регреса (61.008 КМ), што није у складу са чланом 44. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Трошкови бруто накнада плата се односе на бруто накнаде по основу уговора о дјелу. По налазу ревизије, трошкови бруто накнада плата су прецијењени у износу од 4.668 КМ, а потцијењени трошкови производних услуга у поменутом износу, јер су оквиру трошкова бруто накнада плата класификоване бруто накнаде по уговорима са физичким лицима ван радног односа, што није у складу са чланом 45. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике Републике Српске.

Трошкови осталих личних примања се односе на отпремнине (8.710 КМ), помоћи запосленима (3.064 КМ) и накнаде трошкова превоза на посао и повратка с посла (28.035 КМ).

Трошкови производних услуга се односе на трошкове услуга одржавања сталних средстава (18.827 КМ), трошкове ПТТ услуга (9.277 КМ), трошкове закупа (3.795 КМ) и трошкове рекламе и пропаганде (4.992 КМ).

Трошкови амортизације и резервисања се у потпуности односе на трошкове амортизације грађевинских објеката (6.132 КМ) и трошкове амортизације постројења и опреме (86.464 КМ). Код обрачуна амортизације рачунара и рачунарске опреме прописане су и примјењиване различите амортизационе стопе (10% и 20%), а код осталих грађевинских објеката (ограда грађених од бетона и метала) прописана је амортизациона стопа од 8%, а примјењиване су различите амортизационе стопе (код ограде грађене од метала 8%, а код ограде грађене од бетона 2,5%), што није у складу са захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 50 и 57). Препорука у вези наведеног је дата у тачки 6.2.1.1. извјештаја.

Нематеријални трошкови највећим дијелом се односе на трошкове услуга еколошког мониторинга квалитета ваздуха на Санитарној депонији (5.900 КМ), трошкове репрезентације (5.639 КМ), судске и друге таксе (12.846 КМ), новчане помоћи Синдикалној организацији (7.028 КМ) и трошкове услуга обавезног осигурања од аутоодговорности (8.173 КМ). Трошкови услуга обавезног осигурања од аутоодговорности су евидентирани у укупном износу (за целокупан период осигурања), што није у складу са чланом 24. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, којим је дефинисано да се унапријед плаћени расходи за период до 12 мјесеци исказују у оквиру краткорочних разграничења.

Трошкови пореза и доприноса се односе на накнаде за шуме, воде и противпожарну заштиту (2.550 КМ), допринос за професионалну рехабилитацију инвалида (2.509 КМ) и допринос ПИО на бенефицирани радни стаж (1.112 КМ).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **трошкови бруто осталих личних примања и бруто накнада по уговорима са физичким лицима ван радног односа класификују у складу са чланом 44. став (8), односно чланом 45. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,**
- **разграничења по основу унапријед плаћених трошкова обавезног осигурања врше у складу са чланом 24. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.**

6.1.1.3. Пословни добитак/губитак

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2023. године, Предузеће је исказало пословни добитак у износу од 17.927 КМ.

6.1.2. Финансијски приходи и расходи

6.1.2.1. Финансијски приходи

Финансијски приходи су исказани у износу од 11.903 КМ, а чине их приходи од камата (1.816 КМ) и остали финансијски приходи (10.087 КМ). У оквиру финансијских прихода исказани су приходи од наплаћених судских такси у судским поступцима вођеним против дужника који нису уредно измиривали своје обавезе према Предузећу у износу од 10.087 КМ, што није у складу са чланом 57. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна

друштва, друга правна лица и предузетнике, којим је прописано да се поменути приходи исказују у оквиру осталих пословних прихода по другим основама.

Препоручује се директору да обезбиједи да се приходи од наплаћених судских и других такси класификују у складу са чланом 57. став (10) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.2.2. Финансијски расходи

Финансијски расходи су исказани у износу од 245 КМ, а односе се на расходе камата по кредиту код НЛБ банке а.д. Бања Лука који доспијевају у 2024. години и исти не припадају обрачунском периоду за 2023. годину у складу са захтјевима МРС 23 - Трошкови позајмљивања (параграф 8) и по налазу ревизије расходи камата износе 1.527 КМ.

Препоручује се директору да обезбиједи да се расходи камата по кредитима признају у припадајућем периоду у складу са захтјевима МРС 23 - Трошкови позајмљивања (параграф 8).

6.1.3. Добитак/губитак редовне активности

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2023. године, Предузеће је исказало добитак редовне активности у износу од 29.585 КМ.

6.1.4. Остали добици и губици

Остали приходи и добици су исказани у износу од 1.579 КМ, а највећим дијелом се односе на добитке по основу продаје аутомобила Опел Астра (450 КМ), приходе од смањења обавеза (248 КМ) и наплаћених отписаних потраживања (484 КМ).

Остали расходи и губици су исказани у износу од 18.843 КМ, а највећим дијелом се односе на расходе по основу директног отписа потраживања од купаца сходно одлуци Надзорног одбора у износу од 17.110 КМ.

6.1.4.1. Добитак и губитак по основу осталих прихода и расхода

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2023. године, Предузеће је исказало губитак по основу осталих прихода и расхода у износу од 17.264 КМ.

6.1.5. Приходи и расходи од усклађивања вриједности имовине

Приходи и расходи од усклађивања вриједности имовине нису исказани, а ревизијом је утврђено да расходи од усклађивања вриједности имовине износе 29.955 КМ, што је објашњено у тачки 6.2.1.2. извјештаја.

6.1.5.1. Добитак и губитак по основу усклађивања вриједности имовине

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2023. године, Предузеће није исказало добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине. По налазу ревизије, губитак по основу усклађивања вриједности имовине је потцијењен у износу од 29.955 КМ, због мање исказаних расхода од усклађивања вриједности имовине.

6.1.6. Приходи и расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година

Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година су исказани у износу од 79 КМ, а расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година су исказани у износу од 520 КМ.

6.1.7. Нето добит и губитак периода

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2023. године, Предузеће је исказало нето добит периода у износу од 11.880 КМ. По налазу ревизије, нето добит периода је прецијењена за износ од 29.955 КМ (тачка 6.2.1.2. извјештаја).

6.2. Биланс стања

6.2.1. Билансна актива

Билансна актива на дан 31.12.2023. године је исказана у износу од 2.694.433 КМ бруто вриједности, 1.618.321 КМ исправке вриједности и 1.076.112 КМ нето вриједности, а односи се на стална средства и текућа средства.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства су исказана у износу од 2.187.664 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 1.618.321 КМ и нето вриједности 569.343 КМ, а односе се на земљиште, грађевинске објекте и постројења и опрему.

Нематеријална средства нису исказана, а по налазу ревизије износе 4.510 КМ, јер као нематеријална средства нису признати рачунарски програми за финансијско књиговодство, плате и купаце (набављени у ранијим годинама), што није у складу захтјевима МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 18, 24 и 72) и чланом 3. став (6) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Наведена неправилност је отклоњена у току ревизије, те није дата препорука по наведеном основу.

Земљиште је исказано у износу од 133.149 КМ (бруто вриједности и нето вриједности), а односи на депонију за одлагање смећа.

Одлуком о погребној дјелатности, уређивању и одржавању градских гробаља на подручју општине Пале, Предузећу је дато право за обављање погребне дјелатности и управљање и уређивање градских гробаља Баре и Репца.

Грађевински објекти су исказани у износу од 210.691 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 103.852 КМ и нето вриједности 106.839 КМ, а нето вриједност се односи на објекте и зграде (зграда дирекције и анекс зграде, пословни простор и капела са припадајућим објектима) у износу од 45.583 КМ и остале објекте (ограда на депонији и приступни пут, ограда и стазе на гробљу Баре) у износу од 61.256 КМ.

Према подацима Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, на основу листа непокретности број 3201 од 10.10.2024. године, утврђено је право на објектима (пословни објекти, стамбено-пословни објекти, остали и помоћни објекти) и земљишту у корист Стамбено комуналног предузећа Пале, јер у Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове нису проведене статусне промјене и промјене по основу Диобеног биланса између ОДЈКП „Пале“ и ОДЈКП „Водовод и канализација“ Пале (од 2000. године). Такође, на основу листа непокретности број 404 од 10.10.2024. године, утврђено је право на земљишту (означеном као депонија смећа, пашњак и шума) укупне површине 62.185 м² у корист Предузећа.

На основу достављене писане информације за потребе ревизије, Предузеће користи туђу имовину као складиште за одлагање абразивног материјала и соли за посипање улица у зимском периоду.

Постројења и опрема су исказани у износу од 1.843.824 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 1.514.469 КМ и нето вриједности 329.355 КМ, а нето вриједност се односи на моторна возила за обављање послова из описа дјелатности Предузећа (камионе за одвоз смећа, цистерна за воду, возила за чишћење, камионе за одвоз терета, грађевинске машине, тракторе и остало) у износу од 282.717 КМ, осталу опрему за обављање послова из описа дјелатности Предузећа (прикључне уређаје, ситну механизацију и електричне алате, контејнере, канте за сакупљање отпада и

друго) у износу од 38.533 КМ, рачунарску и комуникациону опрему и уређаје за надзор у износу од 6.503 КМ и канцеларијски и остали намјештај у износу од 1.602 КМ.

Предузеће користи значајан дио опреме чија је књиговодствена вриједност сведена на нулу, а преиспитивање корисног вијека употребе није извршено сходно захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 51), којим се захтијева да се резидуална вриједност и корисни вијек средства провјеравају на крају сваке финансијске године.

У току године вриједност сталних средстава је повећана у износу од 114.944 КМ по основу набављене опреме (21.044 КМ) и дониране опреме (93.900 КМ), а умањена по основу обрачунате амортизације (92.596 КМ).

Препоручује се директору да обезбједи да се изврши свеобухватна анализа сталних средстава и иста признају и вреднују у пословним књигама Предузећа у складу са захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема и предузму активности ради уписа имовине Предузећа у евиденције Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове.

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства су исказана у износу од 506.769 КМ (брutto вриједности и нето вриједности), а највећим дијелом се односе на залихе материјала, краткорочна потраживања и готовинске еквиваленте и готовину.

Залихе материјала су исказане у износу од 7.400 КМ (брutto вриједности и нето вриједности), а по налазу ревизије залихе материјала износе 314.975 КМ брutto вриједности, исправке вриједности 307.535 КМ и нето вриједности 7.400 КМ, а што је објашњено у тачки б. извјештаја.

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 439.703 КМ (брutto вриједности и нето вриједности), а по налазу ревизије краткорочна потраживања износе 464.296 КМ брutto вриједности, исправке вриједности 24.593 КМ и нето вриједности 439.703 КМ, а што је објашњено у тачки б. извјештаја. Нето вриједност краткорочних потраживања највећим дијелом се односи на потраживања од купаца у земљи (416.105 КМ) и остала краткорочна потраживања (18.745 КМ).

Предузеће није извршило корекцију застарјелих потраживања од купаца која нису наплаћена у периоду од 60 дана у најмањем износу од 29.955 КМ, чиме су прецијењена краткорочна потраживања од купаца, а потцијењени губици од усклађивања вриједности потраживања од купаца за исти износ, што није у складу са чланом 18. став (8) и чланом 50. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и чланом 70. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама, којим је прописано да се врши исправка вриједности купаци уколико доспјела потраживања нису наплаћена у року од 60 дана. У току 2023. године, поменути купци нису вршили плаћења својих доспјелих обавеза према Предузећу.

Остала краткорочна потраживања се односе на потраживања по основу камата обрачунатих купцима због нередовног плаћања рачуна (5.086 КМ), потраживања од запослених (6.459 КМ) и потраживања од Завода за запошљавање (7.200 КМ).

Готовински еквиваленти и готовина су исказани у износу од 56.494 КМ, а односе се на новчана средства на рачунима код банака (56.394 КМ) и благајни (100 КМ).

Препоручује се директору да обезбједи да се врши исправка вриједности потраживања која нису наплаћена у року у складу са чланом 18. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.2. Билансна пасива

Билансна пасива на дан 31.12.2023. године је исказана у износу од 1.076.112 КМ, а односи се на капитал, дугорочна резервисања и дугорочне обавезе и краткорочне обавезе и краткорочна резервисања.

6.2.2.1. Капитал

Капитал је исказан у износу од 604.451 КМ, а односи се на основни-акцијски капитал (295.195 КМ), законске и статутарне резерве (298.564 КМ) и нераспоређену добит текуће године (10.692 КМ).

Одлуком Скупштине акционара од 05.06.2023. године, нераспоређена добит из 2020. године (13.755 КМ), 2021. године (23.701 КМ) и 2022. године (51.464 КМ) у цјелости је распоређена на статутарне резерве у износу од 88.920 КМ.

По налазу ревизије, нераспоређена добит текуће године је прецијењена у износу од 29.955 КМ јер није вршена исправка вриједности ненаплаћених потраживања (објашњено у тачки 6.2.1.2. извјештаја), а нераспоређена добит ранијих година је прецијењена за износ од 47.704 КМ, јер у ранијем периоду нису исказане преузете обавезе у износу од 59.445 КМ (објашњено у тачки 6.2.2.2. извјештаја) и приходи по основу обрачунатих затезних камата у износу од 11.741 КМ (објашњено у тачки 6.2.2.3. извјештаја).

6.2.2.2. Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе

Дугорочна резервисања, разграничени приходи и примљене донације и дугорочне обавезе нису исказана.

У 1999. години, Скупштина општине Пале је донијела Одлуку о преносу камиона за транспорт и прикупљање отпада (IVECO тih Euro Cargo, модел ML170E18) са припадајућим алатом и резервним дјеловима на ОДЈКП „Пале” Пале, а којег је Општина Пале набавила путем кредитне линије реализоване кроз пројекат Свјетске банке за реконструкцију и обнову Републике Српске.

У 2014. години, Предузеће је са Општином Пале закључило Уговор о преузимању обавеза у износу од 105.518 КМ, којим је преузело обавезе по Уговору о намјенском кредиту којег је Општина Пале реализовала у оквиру пројекта Свјетске банке за реконструкцију и обнову Републике Српске и обавезало се да ће дуг плаћати Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске (у даљем тексту: Министарство).

Према изводу отворених ставки достављеном од стране Министарства и потврђеном од стране Предузећа, стање дуга по кредиту на дан 31.12.2023. године износи 59.445 КМ, од чега доспјела краткорочна потраживања Министарства износе 19.818 КМ.

Предузеће није у својим пословним књигама исказало дугорочне обавезе и доспјеле краткорочне обавезе по основу Уговора о преузимању обавеза по намјенском кредиту, што није у складу са чланом 33. став (5) и чланом 34. став (5) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28). Због наведеног, потцијењене су дугорочне обавезе по у износу од 39.627 КМ и доспјеле краткорочне обавезе у износу од 19.818 КМ, а прецијењен је добитак ранијих година у износу од 59.445 КМ.

По налазу ревизије, разграничени приходи и примљене донације су потцијењени за износ од 124.333 КМ (објашњено у тачки 6.2.2.3. извјештаја).

Препоручује се директору да обезбиједи да се обавезе по основу преузетих зајмова исказују у складу са чланом 33. став (5) и чланом 34. став (5)

Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.2.3. Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања

Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања су исказане у износу од 471.661 КМ, а чине их краткорочни кредити (25.921 КМ), обавезе из пословања (110.921 КМ), обавезе за плате и накнаде плата (109.356 КМ), остале обавезе (22.054 КМ), обавезе за порез на додату вриједност (20.570 КМ), обавезе за остале порезе, доприносе и друге дацбине (6.399 КМ), обавезе за порез на добит (1.188 КМ) и краткорочна разграничења (175.252 КМ).

Краткорочни кредити се односе на обавезе које доспијевају на наплату до годину дана по основу кредита код НЛБ банке а.д. Бања Лука. Уговор о дугорочном кредиту са НЛБ банка а.д. Бања Лука у износу од 250.000 КМ, закључен је 2018. године на период од шест година.

У 2023. години закључен је Уговор о Overdraft кредиту са Атос банка а.д. Бања Лука у износу од 50.000 КМ, за финансирање дозвољеног прекорачења по рачуну.

Обавезе из пословања се односе на обавезе по основу примљених аванса, депозита и кауција (1.175 КМ) и обавезе према добављачима у земљи (109.746 КМ).

Обавезе за плате и накнаде плата се односе на обавезе за нето зараде и накнаде зарада (70.952 КМ), обавезе за порез за плате и накнаде плата (4.005 КМ) и обавезе за доприносе на плате и накнаде плата (34.399 КМ).

Обавезе за нето зараде и накнаде зарада се односе на плате за децембар 2023. године (55.922 КМ), топли оброк (12.171 КМ) и регрес (2.858 КМ).

Остале обавезе се односе на обавезе за камате (11.975 КМ), обавезе за трошкове превоза на посао и са посла (2.503 КМ), обавезе према члановима надзорног одбора (600 КМ) и остале обавезе (6.976 КМ).

У оквиру обавеза за камате је исказан износ од 11.741 КМ а који се односе на евидентирање потраживања и ненаплаћени приходи по основу обрачунатих затезних камата купцима због нередовног плаћања рачуна, што није у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, којим је прописано да се на поменутом конту исказују приходи од затезних камата по основу потраживања из дужничко-повјерљачких односа. Због наведеног прецијењене су обавезе за камате у износу од 11.741 КМ, а потцијењен је добитак ранијих година у износу од 11.741 КМ.

Обавезе за порез на добит нису исказане на начин како је то дефинисано чланом 40. став (8) и чланом 64. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, јер у пореском билансу није исказан порески расход текућег периода. Наведена неправилност је отклоњена у току године, те није дата препорука по том основу.

Краткорочна разграничења се односе на неамортизовани дио примљених донација које највећим дијелом чине донације комбинованих грађевинских машина (157.806 КМ) и донације контејнера и канти од Општине Пале из ранијих година (9.570 КМ).

По налазу ревизије, краткорочна разграничења су прецијењена у износу од 124.333 КМ, а дугорочно разграничени приходи и примљене донације су потцијењени у износу од 124.333 КМ, јер разграничени приходи по основу примљених донација који припадају будућим обрачунским периодима нису исказани у оквиру дугорочних разграничења, што није у складу са чланом 32. став (1. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, а којим је прописано да се у оквиру дугорочних разграничења исказују

разграничења на период дужи од 12 мјесеци односно одложени приходи који припадају будућим обрачунском периодима.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- приходи по основу обрачунатих затезних камата признају у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- разграничења по основу примљених донација врше у складу са чланом 32. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.3. Ванбилансна евиденција

Према изјавама одговорних лица, Предузеће на дан 31.12.2023. године није имало пословних догађаја који би захтијевали евидентирање на позицијама ванбилансне евиденције.

6.3. Биланс токова готовине

У Билансу токова готовине су исказани приливи готовине из пословних активности у износу од 2.099.463 КМ, одливи готовине из пословних активности у износу од 2.000.501 КМ и нето прилив готовине из пословних активности у износу од 98.962 КМ. Приливи готовине из активности инвестирања су исказани у износу од 3.072 КМ, одливи готовине из активности инвестирања у износу од 76.047 КМ и нето одлив готовине из активности инвестирања у износу од 72.975 КМ. Приливи готовине из активности финансирања нису исказани, одливи готовине из активности финансирања су исказани у износу од 52.190 КМ и нето одлив готовине из активности финансирања у износу од 52.190 КМ.

Укупни приливи готовине исказани у износу од 2.102.535 КМ и укупни одливи готовине у износу од 2.128.738 КМ дају нето одлив готовине у износу од 26.203 КМ. Готовина на почетку обрачунског периода исказана је у износу од 82.679 КМ, а готовина на крају обрачунског периода у износу од 56.494 КМ.

По налазу ревизије, прецијењени су приливи готовине из пословних активности у износу од 17.110 КМ, јер је у оквиру новчаног прилива из пословних активности исказан промет који се односи на корекције потраживања од купаца, што није у складу са чланом 10. став (3) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 10 и 14). Приливи по основу премија, субвенција и дотација су потцијењени у износу од 21.600 КМ, јер је у оквиру осталих прилива из пословних активности исказан прилив готовине од Завода за запошљавање у износу од 7.200 КМ а није исказан прилив готовине од Завода за запошљавање у 2023. години у износу од 14.400 КМ, што није у складу са чланом 10. став (4. и 5.) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Такође, прецијењени су одливи готовине из активности инвестирања у износу од 69.433 КМ, јер су грешком више исказани одливи готовине за набавку опреме у поменутом износу, што није у складу са чланом 14. став (3) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 16).

Препоручује се директору да обезбиједи да се биланс токова готовине сачињава у складу са одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје нису објелодањене информације у вези сталности пословања, што није у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25), а у вези наведеног дата је препорука у тачки 6.6. извјештаја.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Према информацији за потребе ревизије, Предузеће је у току 2023. године покренуло 115 судских спорова ради наплате потраживања укупне процијењене вриједности од 19.510 КМ, од чега се 108 спорова односи на физичка лица (13.724 КМ), а осам спорова на правна лица (5.786 КМ), док покренутих судских спорова против Предузећа није било. Предузеће није доставило информације о броју ријешених судских спорова у 2023. години, као ни о броју покренутих и ријешених судских спорова у 2022. години и ранијих година, који би могли имати утицај на потенцијалну имовину.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за 2023. годину сачињене су и Напомене које пружају информације о Предузећу, али исте дијелом не задовољавају захтјеве МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања и члана 20. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, јер нису објелодањене додатне информације о основи за састављање финансијских извјештаја и примијењеним рачуноводственим политикама, материјално значајним износима у финансијским извјештајима (структури прихода од пружања услуга, осталих прихода, трошкова бруто плата и осталих личних примања, пасивних временских разграничења и друго), основи за одмеравање, коришћеном методу амортизације и корисном вијеку употребе или стопама амортизације и бруто књиговодственој вриједности и акумулираној исправци вриједности на почетку периода за сваку ставку некретнина, постројења и опреме признатих у финансијским извјештајима, као и бруто књиговодственој вриједности сваке потпуно амортизоване опреме која је још у употреби, новчаним токовима, природи и обиму државних давања (примљених донација) у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 112), члана 20. став (2. и 3.) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 37, параграф 73 тачке а-д и параграф 79 тачка б), МРС 7 - Извјештај о токовима готовине и МРС 20 - Рачуноводствено обухватање државних давања и објелодањивање државне помоћи (параграф 39).

Препоручује се директору да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације у вези са сталношћу пословања и пруже додатне информације у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања и члана 20. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Ревизијски тим

Драган Милошевић, с.р.

Ивана Микић, с.р.